

Elżbieta Sarnowska

"Rzeczpospolita i świat. Studia z dziejów kultury XVII wieku", Janusz Tazbir, Wrocław 1971 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 14/42, 154

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ STARNAWSKI Jerzy: O "Żwierzyńcu" Mikołaja z Nagłowic. Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. IBL PAN. Studia Staropolskie. T. XXVIII, s. 158, zł 25,-

Studium monograficzne o charakterze opisowym, referuje stan badań nad zbiorem epigramów Mikołaja Reja, przy czym, rezygnując z problematyki genetycznej, jako należyście już rozpatrzonej, poświęca uwagę głównie charakterystyce różnorodnych elementów dzieła. Zgodnie z tym założeniem, znaczenia nabiera nie tyle literacko-kulturowy kontekst utworu Reja, ile sama realizacja artystyczna: autor omawia niektóre zagadnienia z zakresu krytyki tekstu oraz kwestie natury językowej, stylistycznej i wersyfikacyjnej. Rozważania dotyczące kompozycji "Żwierzyńca" wykazują jego istotne walory, a tematyczna analiza epigramów prowadzi do przekonania o renesansowym charakterze zbioru. Studium obejmuje również rozbudowane dywagacje paremiologiczne, a zamykają je refleksje o wzajemnym stosunku "Żwierzyńca" i "Figlików".

BP/42

E.S.

/II/ TAZBIR Janusz: Rzeczpospolita i świat. Studia z dziejów kultury XVII wieku. Oss. Wrocław 1971 s. 208, nlb. 2, zł 35,-

Zainteresowanie autora skupia się na relacji: XVII-wieczna Polska - i współczesna jej Europa, a nawet szerzej - kontynenty pozaeuropejskie. W szkicu zatytułowanym "Sarmatyzm a barok europejski" poddany został zbadaniu wzajemny stosunek tych dwu szczególnie kontrowersyjnych pojęć, które, zdaniem autora, można by przedstawić w postaci dwóch kół, częściowo na siebie zachodzących, lecz nigdy nie pokrywających się wzajemnie. Kolejne cztery studia dotyczą różnych zagadnień z dziedziny świadomości społecznej. Druga część książki obejmuje szkice poświęcone pewnemu szczególnemu aspektowi relacji: Rzeczpospolita i świat - problematyce wyznaniowej, polonizacji nie tylko katolicyzmu, ale i chrześcijaństwa, prekursorom XVIII-wiecznego libertynizmu oraz ideologii arińskiej. Pracę zamykają zreferowane przez autora, a krążące ówczesnie w Europie zachodniej, opinie o Polsce, jej mieszkańcach, formach ustrojowych i obyczajowych.

BP/42

E.S.